

Колумна високог представника објављена у Независним новинама: Рјешење државне и војне имовине је питање владавине права

Питање државне и војне имовине у последње вријеме је поново дошло у фокус медија, поводом одређених јавних изјава и аргумената да ова имовина припада једном или другом ентитету. У тим истим изјавама заступа се теза да би књижење те имовине на државу промијенило Дејтонски мировни споразум тако што би, по њиховом мишљењу, одузело три одсто територије РС. Као “коначни ауторитет за тумачење Мировног споразума”, према Дејтону, осјећам се дужним да се позабавим овим питањем и другим погрешним представама које се намјерно пласирају од стране неких политичких актера и њихових оданих сарадника.

У јулу 2012. године Уставни суд БиХ је донио кључну одлуку која је осигурала ауторитативно тумачење Устава БиХ по овом питању. Овом одлуком посебно су појашњена два важна питања из Устава БиХ: 1) ко је прави власник државне имовине и 2) како се државна имовина треба распоредити између разних нивоа власти. У вези са првим питањем, Суд је утврдио да је држава БиХ носилац права власништва, односно власник цјелокупне имовине бивше СФРЈ, тј. СРБиХ. Ова одлука није могла бити јаснија. Друго, Суд је утврдио да Парламентарна скупштина БиХ има искључиву надлежност да уређује ово питање (даљу расподјелу државне и војне имовине), односно да одлучује о томе којим нивоима власти ће припасти одређена имовина.

Одлука Уставног суда БиХ је коначна и обавезујућа и мора се поштовати и провести. Нажалост, чини се да су власти РС одлучиле да игноришу одлуке Уставног суда БиХ, укључујући и одлуку која се односи на државну имовину, којом се врло јасно наводи да, према Уставу БиХ, држава има право власништва над том имовином. Власти РС су отишле чак и корак даље у игнорисању владавине права тако што су игнорисале и релевантну одлуку Суда БиХ о перспективној војној имовини у Хан Пијеску.

Умјесто да усредсреде напоре на провођење одлука ових судова, неки политички лидери одлучили су да енергију троше на расправљање о предметима о којима је већ одлучено. Они и даље тврде да државна и војна имовина не припадају држави и да би регистрација (државне и) војне имовине промијенила Дејтонски мировни споразум умањивањем територије једног ентитета.

Допустите да објасним апсурдност њихове аргументације, којом се погрешно изједначава концепт територије и имовине. Јавно или приватно власништво над непокретном имовином ни на који начин не утиче на територију или територијалну јурисдикцију државе или ентитета. Перспективна војна имовина или друга државна имовина регистрована као власништво државе БиХ и даље остаје дио територије РС или ФБиХ. Тај аргумент је као кад би се рекло да би, ако неко купи одређено земљиште у РС или у ФБиХ, то умањило територију одговарајућег ентитета. Наравно да не би!

Осим тога, питање власништва над државном имовином често се погрешно доводи у везу са питањем уставних надлежности. У том контексту наводи се да држава БиХ не може бити власник државне и војне имовине, јер је “уређивање имовинских односа” уставна надлежност ентитета. То једноставно нема смисла! Да бих то објаснио на једноставан начин, ово су два различита питања. Иако РС заиста има уставну надлежност и овлаштења да регулише имовину и уговорне односе, као и да штити све облике имовине унутар своје територије, државна и војна имовина су питање уставног права, гдје је држава БиХ правни сљедник имовине бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ) и бивше Социјалистичке Републике БиХ (СРБиХ).

Својом одлуком из 2012. године Уставни суд БиХ утврдио је да РС нема уставне надлежности да уреди правно питање државне и војне имовине, те да је то у искључивој надлежности Парламентарне скупштине БиХ.

Питање државне и војне имовине није ни “сложено” ни “немогуће ријешити”, као што неки тврде. Оно се може ријешити прилично брзо, када би све укључене стране поштовале владавину права и принципе које је утврдио Уставни суд БиХ. Потребно је само једно: да Парламентарна скупштина БиХ усвоји рационалан закон на државном нивоу, којим би држава БиХ, као носилац права власништва, односно власник државне

имовине, расподјелила и пренијела одређена средства из државне имовине на ентитете (и ниже нивое власти), у складу са принципом функционалности, тј. узимајући у обзир одговарајуће уставне и законске надлежности и потребе свих нивоа власти.

Питање регистрације перспективне војне имовине још је лакше. Такозвана перспективна војна имовина дио је шире категорије државне имовине, и као имовина бивше СФРЈ, односно ЈНА, има исти правни статус. Међутим, осим Устава БиХ и Споразума о сукцесији, постоји још неколико правних докумената и политичких аката који процес регистрације ових локација у власништву државе БиХ чине веома једноставним; између осталог то су Закон о одбрани БиХ, одговарајуће одлуке Предсједништва БиХ те обавезујућа судска пресуда у предмету Хан Пијесак. Федерација БиХ је већ укњижила 24 локације перспективне војне имовине.

Надлежни органи РС, прије свега Управа за геодетске и имовинске послове РС, требају у потпуности провести одлуку Суда БиХ у предмету "Хан Пијесак", која налаже да се локација Велики Жеп региструје на име државе БиХ. Исто се мора урадити са свом перспективном војном имовином која се налази у РС. Надлежне органе РС закон обавезује да ове регистрације заврше што прије. Истовремено, апелујем на све надлежне органе на нивоу БиХ да почну радити на припреми и усвајању одговарајуће регулативе о државној имовини, у складу са принципима које је утврдио Уставни суд БиХ. Та регулатива коначно би ријешила питање државне и војне имовине и на тај начин би се испунила прва два циља из тзв. програма 5+2. То је једини пут да се крене напријед и успјешно ријеши ово важно питање.

Коначно, сви у овој земљи, сви грађани свих националности с обје стране међуентитетске линије разграничења требало би, из принципа, чврсто да стоје иза одлука судова. Владавина права је апсолутни императив за сваку функционалну демократију јер она свакога штити једнако, захтијева одговорност оних на власти за њихове потезе и свим људима омогућава једнак приступ правди. Вријеме за промјене је сада.